

Zaměřeno na Království

Roč. 25 č. 6

Anthony Buzzard, editor

Březen, 2023

Church of Cowards: A Wake-Up Call to Complacent Christians

(Církev zbabělců:

Budíček pro samolibé křesťany)

od Matta Walsh

Recenze knihy a komentář Barbary Buzzard

Prosím, nepřipisujte mi tento název (ani mi ho nevyčítejte).¹ Možná ho neoceníte a všimnete si prosím, že tím nenaznačuji, že píši samolibým křesťanům. Všichni však máme tendenci myslet si: "Ne moje církev, ne já," a je zde mnoho výzev. Ke své velké lítosti jsem si uvědomila, že jsem se zachovala zbaběle právě minulý týden, když jsem se zapojila do rozhovoru a padlo slovo "evangelium". Velmi lituji, že jsem se nezeptala, co mluvčí slovem "evangelium" myslel. Mám v plánu se k tomuto rozhovoru vrátit a vyslovit prosbu, abychom evangelium chápali tak, jak ho chápal Ježíš.

Nebezpečí spočívá v tom, že se křesťanství rozšířilo, protáhlo a rozrostlo. Pravé křesťanství je ohroženo, protože náš svět je plný takových "křesťanů": "Moderní křesťan věří, že k tomu, aby se stal křesťanem, stačí víra v to, že je křesťan."² Toto *snížení* požadavků vytvořilo falešnou identitu, která sice vytváří "křesťany", ale ne podle biblických pojmů a definic. A to přirozeně vede dále k otázce: "Co když věřím, že On je, ale nevěřím tomu, co On říká?". Měli bychom si uvědomit, že tím se dostáváme níže než nevěřící a ve vsí počestnosti do stejné kategorie jako démoni (Jakub 2:19).

Walsh zdůrazňuje, že "víra je věc, kterou *děláme*",³ že vyžaduje činnost, aby se stala platnou; že duchovní nečinnost nepřipadá v úvahu. Nejzajímavější je jeho poznámka, že všechny spory (i násilné!) o víru nebo skutky jsou jako snaha rozhodnout, zda je v manželství důležitější láska nebo věrnost. Jsou ovšem neod-

dělitelné, stejně jako víra a skutky. Opravdová víra musí plodit skutky (Žd 5:9).

"Myslím, že naším skutečným cílem, když se spokojíme s názorem spíše než s vírou a intelektuálním schválením spíše než se sebeodevzdáním, je prostě vyhnout se nárokům poslušnosti. V dnešní době se vysmíváme samotnému pojmu poslušnosti a křesťana, který o poslušnost usiluje, považujeme za primitivní relikvii méně osvětleného duchovního věku."⁴

Poslušnost Ježíšovým pokynům zmizela za spásnou milostí Ježíšovy oběti. Místo toho, aby poslušnost byla neoddělitelnou součástí víry, dostala se na druhou kolej, dokonce na *nepovinnou* kolej, před to, co někteří považují za bílko šek na odpuštění.

"Znevažování poslušnosti je strašná věc, protože je to znevažování samotného Kristova života. Máme tendenci soustředit se téměř výhradně na ukřižování a vzkříšení a zapomínáme, že předtím byl prožit celý život a *během něj nám bylo předáno učení mající hodnotu celého náboženství*."⁵ Poslední větu opakovaně zdůrazňuje *Focus on the Kingdom*. Je to jeden z našich hlavních bodů. Věřit v Ježíše znamená věřit v jeho učení. Ve skutečnosti je to právě jeho učení, ale nikoli jeho smrt za naše hříchy, které se do značné míry ztratilo, tedy nebylo vyučováno a nebylo pochopeno.

Walsh to dobře vystihuje, když se ptá, proč by nám Ježíš říkal, jak máme žít, kdyby nebylo nutné tak žít. A dále: "Proč by nám Ježíš zanechával Písmo svaté, kdyby vše, co obsahuje, bylo nyní fakticky bezpředmětné? *Proč by tři roky před svou obětí kázal a učil, kdyby se pak toto učení stalo zbytečným kvůli samotné oběti?*"⁶ Srovnání s vírou a skutky je opět nápadné. Jedno bez druhého prostě nefunguje a nemá žádnou platnost. Stala se snad Ježíšova přikázání jeho smrti sporná nebo neplatná? Kéž by tomu tak nikdy nebylo!

¹ Matt Walsh, *Church of Cowards: A Wake-up Call to Complacent Christians*, 2022.

² Ibid., s. 17

³ Ibid., s. 34

⁴ Ibid., s. 37

⁵ Ibid., s. 37, zdůraznění moje

⁶ Ibid., s. 38, zdůraznění moje

Křesťanství bez námahy

Někdy je nám předkládáno křesťanství bez námahy, tj. stačí "přijmout Ježíše" nebo se "pomodlit modlitbu hříšníka". Ježíš to zjevně považuje za falešné, protože nám radí, abychom se *namáhali* vstoupit do Království (Luk 13:24).

Být omilostněn a být spasen⁷ jsou *součástí* křesťanského života, který *stejně tak* zahrnuje aktivní prožívání víry v poslušnosti Ježíšovu učení. Odpuštěním a spasením to *nekončí* – začíná to tam, jako v části první (neúplně). Walsh poukazuje na to, že ačkoli je spása zdarma a že Ježíš za nás zaplatil cenu, není to bílko šek ani věčná výmluva na to, že "stačí věřit". Neřekl snad Ježíš "vezmi svůj kříž a následuj mě"? To je přesný opak toho, co se nám prodává jako křesťanství bez námahy. Křesťanství bez námahy, ať už se skrývá pod jakoukoli podobou - "stačí uvěřit", "stačí přijmout Ježíše" - je v rozporu s Ježíšovým učení. Zamysleme se nad těmito slovy: "Moje víra vyžaduje, abych dělal cokoli mohu, kdekoli mohu, kdykoli mohu, tak dlouho, jak jen mohu, s tím, co mám – abych se pokusil něco změnit."⁸

Walsh nám zde přináší kontrolu reality: "Sexuální skandál v katolické církvi je obrovský blikající neonový nápis, který celému světu oznamuje: 'Dábel existuje.' Není prostě možné, aby lidé byli sami od sebe tak zlí. Nechvalně proslulá zpráva velké poroty z roku 2017 podrobně popisuje některé z údajných chování kněží v Pensylvánii. Jediné slovo, které můžete použít k popisu obsahu této zprávy, je 'démonický.'" Walsh uzavírá: "Je dost těžké bojovat s nepřítelem, kterého nevidíte. Je nemožné bojovat s nepřítelem, o kterém si myslíte, že neexistuje".

Nic z toho, co děláme, není morálně neutrální

Walsh zaujímá odvážný postoj (což je v dnešním světě jeho velkou zásluhou) k homosexualitě. Poukazuje na to, že právě v tomto tématu chce mnoho křesťanů najít soulad mezi křesťanským a světským pohledem. Žádná taková harmonie však neexistuje. *Žádné poze-hnání obou stran neexistuje.* Používá příklad, jako kdybyste stáli současně na zemi a na Měsíci – to je nemožné. Při souhlasu se společenskou morálkou

člověk automaticky opouští křesťanský pohled, protože oba jsou v přímém protikladu. Pokusy o usmíření, sladění, zmírnění nebo nebiblická výmluva, že v těchto věcech nemáme soudit, nás vystavují obvinění ze zbabělosti. Opět musíme vzít v úvahu požadavky naší víry, k nimž máme morální *závazek*. Nic, co děláme, není morálně neutrální. Nemáme být zajedno se světem, být jeho přívěskem, být od něj neodlišitelní.

Zbabělost je v Písmu velký problém, velmi velký problém. Zbabělci jsou uvedeni na prvním místě v řadě s nevěřícími, vrahy, nemravnými, modláři atd., kteří nezdědí Království (Zj 21:8). Znakem naší doby je smířlivost, maskovaná jako ctnost. Znakem křesťana je, že se postaví za Pravdu, aby byl zachráněn (2 Tes 2:10). Mlčení nepřipadá v úvahu. Postupujeme odvážně a budme připraveni bojovat s každým pokušením mlčet o věcech, na kterých záleží.

Bude mít církev dostatek integrity, aby řekla, co je žena, nebo bude manipulace s jazykem a bludy, které ji podporují, příliš silná? Gravitační síla davu je silnější, než bychom si přáli. V otázce, zda se pohlaví člověka může lišit od jeho pohlaví při narození, se statistiky mezi křesťany a nekřesťany nijak radikálně neliší. Walsh přišel s poměrně brilantním přirovnáním: *Dostáváme vlastní preferované předložky?* Stojím-li na nástupišti, mohu říci, že stojím *mimo* něj? Mohu požadovat, aby mi každý *potvrdil*, že stojím *mimo* nástupišť (i když na něm ve skutečnosti stojím) jen proto, že *mimo* je moje oblíbená předložka?" Walsh píše: "Pokud úmyslně nazvu muže 'ona', lhal jsem. Sdělil jsem něco, co není pravda. Navzdory svým zdvořilým úmyslům jsem jen přispěl ke zmatku, nepoctivosti a intelektuálnímu chaosu, který v naší kultuře bují. ... Nejsem morálně ani eticky povinen kvůli někomu říkat nesmysly nebo lhát. Naopak, mou morální povinností je dělat pravý opak. Mám říkat pravdu bez ohledu na to, jak se kvůli ní kdo cítí. To mi diktuje jak Písmo, tak zdravý rozum."⁹

Žít ve lži

Nejen říkat pravdu, ale žít v pravdě – jak by to vypadalo? Podívejme se nejprve na opak. Autor Solženicyn nám říká, že přijímat bez protestu lži a propagandu a potvrzovat je nebo jim alespoň neodporovat:

⁷ Přesněji řečeno, jsme *zachraňováni*

⁸ Autor neznámý

⁹ *Church of Cowards*, s. 104

to je život ve lži. "Všichni říkají, že nemají jinou možnost než se přizpůsobit, říká Solženicyn, a přijmout bezmocnost. *To je však lež, která dává všem ostatním lžím jejich zhoubnou sílu. Obyčejný člověk možná nedokáže rozvrátit království lži, ale může alespoň říci, že se nehodlá stát jeho věrným poddaným.*"¹⁰

V dnešní kultuře se přijímání a tolerance považují za zaměnitelné pojmy, které jsou součástí vstřícnosti.¹¹ To je samozřejmě špatně, říká Walsh. Tolerance je falešná ctnost. "Naše kultura vyžaduje přijímání – ba co víc, oslavu – všech životních stylů a životních rozhodnutí." "Přijmout" podle slovníku znamená dát souhlas a považovat za správné. Kultura se snaží diktovat, že církve musí dělat víc než jen tolerovat; musí přijímat, jako souhlas s tím, co Písmo definuje jako hřích.

Falešný soucit?

Soucit nabyl nového významu jako "Drž hubu a jdi s proudem". Byl pošpiněn a zkažen ve smyslu tolerance a přijetí. Skutečný soucit nikdy neumožňuje hřích. "Falešný soucit, k němuž jsme dnes vyzýváni, je jen lhostejnost pod jiným jménem." Naše přijetí nebo tolerance hříchu je mylně považována za odvalu, ale ve skutečnosti aktivně ubližuje hříšníkovi, kterému se nedokážeme postavit. Kde je morální povinnost křesťana, který se nesnaží ukázat hříšníkovi jeho hřích a pomoci mu ho přemoci. A kde je jeho odvaha? "Soucit, který ignoruje hřích nebo na něj souhlasně kývne, není soucitem. Není to láska. Může to být tolerance a přijetí, ale toleruje a přijímá ničení a ztracování lidského života."¹² To by platilo zejména v souvislosti s potraty, kdy je mlčení církve vnímáno jako souhlas s ohavným a odporným zákrokem, který bere život nevinným.

Walsh především zdůrazňuje, že lhostejnost je pro křesťany velmi velkým a vážným nebezpečím, které je před námi chytře skryto a zakryto falešnými ctnostmi. Nesmíme se však nechat oklamat. Existuje mnoho falešných evangelií. Právě křesťanství se nejen zredukovalo, ale i doplnilo. Je zapotřebí mnoho moudrosti, abychom odhalili, kde jsme se odchýlili od Písma.

¹⁰ Rod Dreher, *Live Not by Lies*, s. 17 (zdůraznění moje)

¹¹ A přesto Bible nikdy nezmiňuje slovo tolerance, s výjimkou varování, že pro jednu kategorii lidí bude "tolerantnější" než pro jinou (Lukáš 10:14).

¹² *Church of Cowards*, s. 125

Walsh poukazuje na to, že existuje důvod, proč "čiňte pokání a věřte" bylo Ježíšovým prvním poselstvím, a poté zdůrazňuje, že Jan Křtitel, Pavel a Petr tento příkaz pokání zdůrazňovali. Když však dojde na část "věřte", Walsh mlčí o tom, co Ježíš skutečně řekl: "věřte v evangelium o Království" (Mk 1:15).¹³ Toto evangelium o Království je v podstatě neslyšené, dokonce i v křesťanských kruzích. Možná nechtěně jsme zredukovali evangelium na Ježíšovu smrt a vzkříšení, ale ignorovali jsme to, čemu nás konkrétně učil věřit. Jak by mohla být jedna polovina přikázání méně důležitá než ta druhá? Zdá se, že je skryté před zraky všech, ale pokud na jeho absenci neupozorníme, zůstává neviděno a nevyhledáváno. Nemůžete vzít jednu polovinu a udělat z ní celek. Tím rušíte, vyrazujete, ztrácíte, znehodnocujete důležitost celku a to, jak obě části spolupracují. Jediný bezpečný způsob, jak postupovat, je Ježíšova vlastní definice evangelia; krásně ji vyložil v Lukášově evangeliu 4:43: "Musím hlásat evangelium o Božím království i v jiných městech, protože jsem k tomu byl pověřen".

Pokud Walsh očekává, že správnou věc udělají spíše církevní představitelé než jednotlivci, musím souhlasit se svým bystrým přítelem, který říká: "Nevidím důvod věřit, že to udělají." Proč by to dělali? Ohrožují je stejné síly, vlivy, tlaky a problémy se mzdami. Tato rozhodnutí leží přímo na našich bedrech, protože budeme souzeni jako jednotlivci. Právě jako jednotlivci se musíme poměřovat a nespolehat se na žádnou organizaci. To je poslušnost víry. "Myšlenka, že přátelství se světem zničilo církve, vlastně že církve zcela vykučalo, by se měla vážně posoudit."¹⁴ Jediné, v co doufám, je, že jako věřící budeme probuzeni a bude nás trápit svědomí, pokud jde o hřích mlčení, hřích nepostavení se na odpor.

Kristologie skafandru

Carlos Xavier

Dr. Mike Licona, baptistický učenec, historik a apologeta, napsal online článek s názvem "Raní církevní otcové o Ježíši". Napsal v něm proti učení svědků Je-

¹³ Ačkoli s Walshem v mnoha bodech teologicky nesouhlasím, např. v otázce "nebe pro každého", velmi oceňuji jeho vhléd do křesťanské kultury.

¹⁴ David Bercot, *Will the Real Heretics Please StandUp?* s. 124-5. (*Povstaňte, prosím, skuteční kacíři.*)

hovových o "stvořeném předlidském Ježíši". Dr. Licona obviňuje Strážnou věž, že "klame své vlastní stoupence a čtenáře" tím, že na podporu svého Ježíše nesprávně cituje tzv. církevní otce. V odpovědi Dr. Licona cituje rané "církevní otce", jako je Hippolyt, jedna z nejvýznamnějších postav 2. až 3. století:

"Věrmě tedy, milí bratři, podle tradice apoštolů, že **Bůh Slovo sestoupil z nebe (a vstoupil) do svatě Panny Marie**, aby se, vzav si z ní tělo... zjevil **jako Bůh v těle** a vyšel také **jako dokonalý člověk**. Nebylo to totiž pouhým zdáním nebo obrácením, ale v pravdě, že **se stal člověkem**."

Známý anglikánský biskup Richard Hanson popsal tuto doktrínu jako "**christologii skafandru**". Dr. Hanson vysvětlil: "Podobně jako si kosmonaut, aby mohl působit v části vesmíru, kde není vzduch a kde musí zažívat beztlisňový stav, **obléká** složitý skafandr, který mu umožňuje žít a jednat v tomto novém, neznámém prostředí, tak si **Logos oblékl tělo**, které mu umožnilo chovat se **jako člověk** mezi lidmi. Jeho **vztah k tomuto tělu však není o nic bližší než vztah astronauta ke skafandru**." Páni!

Ačkoli se trinitáři a někteří netrinitáři (např. Svědkové J.) zásadně rozcházejí v názoru na to, zda byl Ježíš **stvořen** či nikoli, obojí přesto vehementně učí o takzvaném "**preexistujícím**" Ježíši. Říká to však ve skutečnosti NZ?

Matouš 1:1 a 18 popisuje "zprávu o Ježíšově **původu**" a o tom, jak tento "**původ**... nastal", tj. když Bůh **zplodil** (počal) svého Syna v lůně Marie (Mt 1:20). Je důležité si uvědomit, že Matouš používá řecké slovo *genesis* (s 1 n), které znamená "**původ**", na rozdíl od slova *genesis* (se 2 n), které v řečtině znamená prostě "zrození".

Jinými slovy, Matouš nepopisuje pouze "narození" Ježíše, ale **vstup Božího Syna do existence**, tj. jeho **původ**. Veřejnosti však nepomáhá většina překladů, které v tomto bodě řecký text nepřevádějí správně.

Lukáš 1:35 popisuje tentýž zázrak, tentokrát slovy nikoho menšího než Pánova anděla panně Marii: "Duch svatý sestoupí na tebe a moc Nejvyššího tě zastíní. **Z**

toho důvodu bude ten, který **bude zplozen**, svatý a **bude nazýván Božím Synem**". "Být nazýván" se rovná "být": viz Mt 5:9 a Lk 6:35.

Mohli byste dokonce tvrdit, že na narození z panny se odvolává Jan, když v 1 Jn 5:18 říká, že "ten **počatý** (tj. **zplozený**) Bohem"¹⁵ chrání věřícího! A ovšem jsou tu i Janovy opakované zmínky o Ježíši jako o "**jedinečně zplozeném** Synu (*monogenes huios*)".

Tato řecká slova *monogenes* a *genesis* souvisejí s dalším řeckým slovem *gennaō*, které znamená "generovat, produkovat" nebo "**rodit**". Mohli bychom upustit od zastaralého slova v KJV "zplozen" a přijmout jazyk "rození". Nicméně slovníkový význam slova "zplodit" je následující: "**Způsobit, aby něco vstoupilo v existenci, především prostřednictvím rození**" (Rahlfs).

Je tedy zřejmé, že NZ učí, že lidský Syn **má původ** v lůně panny Marie (a nikoli *mimo* něj). Můj názor je, že jak trinitární Ježíš, tak stvořený "předlidský" Ježíš jsou falešní. Ježíš, o němž se říká, že "bezhlučně a jemně **vstoupil do lůna Panny**" (Jan Chrysostom); nebo kterého Marie "**přijala... do své** panenské a voňavé svatební komnaty" (sv. Theodosius), je prostě "jiný Ježíš" (jak varuje Pavel).

Známý německý historik Adolf Harnack se právem ptal, zda toto učení není "**dalším pozůstatkem starého gnostického kvasu**". Napsal:

Musíme to popsat jako **usilovnou snahu stoického pla-tonismu** získat převahu v teologii Církve; ... dějiny **vytěsnění historického** [Ježíše] **preexistujícím Kristem**, Krista **skutečností Kristem představu**... jako vítězný pokus nahradit **tajemství** Kristovy osoby osobou samotnou....

Když christologie *Logu* [o 'preexistujícím' Ježíši] dosáhla **úplného vítězství**, byl tradiční pohled na **nejvyšší božství jako na jednu osobu** a spolu s ním i každá myšlenka na **skutečnou a úplnou lidskou osobnost** [Ježíše] v **církvi** ve skutečnosti **odsouzena jako nepřijatelná**. Její **místo zaujala** 'přirozenost' (Krista), která je bez 'osoby' [tj. Božího Syna] pouhou šifrou [neboli úplnou nulou, tj. nicotným Ježíšem]."¹⁶

¹⁵ Většina českých verzí je zavádějící, většina slovenských verzí je správně, např. "Vieme, že nikto, kto sa narodil z

Boha, nehřeší, ale z Boha zrozený⁽¹⁾ ho chrání a Zlý sa ho ani nedotkne.⁽¹⁾ T. j. Boží Syn" *EPSlov*

¹⁶ *History of Dogma*, Sv. 3, s. 9-10.

Objasnění proroctví o čase konce: Daniel 9:26-27

Pozoruhodné proroctví a vidění bylo Danielovi dáno v Danielovi 9:26-27:

Po dvašedesáti 'sedmičkách' bude Mesiáš odříznut, takže nebude mít království, které mu náleží, a město spolu se svatyní bude zničeno lidem knížete, který přijde a který přijde ke svému konci v potopě. Válka bude pokračovat až do konce [sedmdesáté 'sedmičky'], neboť zpuštění je neodvolatelně nařízeno.

A on [kníže] zavede smlouvu s mnohými na jednu 'sedmičku' a během poloviny té 'sedmičky' způsobí, že obětní služba ustane, a nesen na křídlech modlářských ohavností bude pokračovat v pustošivé vládě; a to bude trvat až do konce, kdy na něj bude vylit pevně stanovený soud jako na zpuštěného.¹⁷

Účelem tohoto proroctví je vrhnout světlo na mimořádný boj mezi dobrem a zlem, který má otrást světem před příchodem Mesiáše, aby vládl ve svém království. V Danielovi 9:26 se hovoří o tom, že Mesiáš bude "odříznut" - tato zmínka se obecně chápe jako Ježíšova smrt za hříchy světa. Podobně Izajáš 53:8 hovoří o tom, že trpící Mesiáš bude "odříznut" ze země života. Smyslem je zřejmě to, že Ježíš byl usmrcen, a tím zbaven života v zaslíbené zemi – Izraeli. Tím, že byl Ježíš usmrcen, nedostal své království, Mesiášovo dědictví. V proroctví stojí, že "nebude mít nic" (NASB). Keil to chápe tak, že v důsledku Ježíšovy smrti se mu okamžitě nedostalo toho, co patřilo Mesiáši – Království (*Commentary*, str. 362).

Zlý kníže, který má přijít

Ve druhém výroku v Danielovi 9:26 dochází ke změně tématu. "Kníže, který má přijít", je představen v souvislosti s vyvrácením (srov. stejné hebrejské slovo použité při zničení Sodomy, Gn 19:13 a dále) města a svatyně. Důležité je pořadí slov v hebrejštině: "Město a svatyně budou zničeny knížetem, který má přijít".

Keil poukazuje na to, že slovo "přijít" je v Danielovi spojeno s nepřátelskou invazí (str. 362). V Danielovi 1:1 přichází Nebúkadnesar, aby oblehl Jeruzalém. V 11:10, 13, 15 vojska severního krále "budou přicházet" (NASB) a "přijdou, navrší útočnou rampu a dobudou dobře opevněné město" (NASB).

V případě "knížete, který má přijít", se však jedná o osobu, jejíž příchod způsobí zkázu města, je dobře znám. Takový nepřátelský útočník se objevil již v Danielovi v 7. a 8. kapitole. Jak říká Keil, je přirozené, že máme na mysli Antikrista.

"Jeho" konec přijde

NASB překládá další větu ve verši 26: "Jeho konec přijde s potopou." Smyslem je, že město a svatyně budou zaplaveny. Správnější překlad však poskytuje poznámka na okraji NASB a přesvědčivě jej zdůvodňuje Keil: "V následující větě 'a jeho konec [přijde] s potopou' se přívlastek [jeho] vztahuje prostě na nepřátelského knížete, jehož konec je zde důrazně postaven oproti [v protikladu k] jeho příchodu" (s. 362-363).

Proč je to důležitý bod výkladu? Ti, kdo zde nacházejí odkaz na Tita, který v roce 70 n. l. zničil Jeruzalém, nemohou použít přívlastek "jeho" pro nepřátelského útočníka. Faktem je, že Titus nedošel ke svému konci ve válce o Jeruzalém. Existují pádné důvody, proč souhlasit s Keilovým překladem. Pořadí slov v předchozí větě ("město a svatyně zničí kníže, kterému je souzeno přijít") ponechává "kníže" jako poslední myšlenku. Ve slovech bezprostředně následujících se "jeho" nebo "jeho"¹⁸ konec nejpřirozeněji vztahuje k právě zmíněnému knížeti. Zlý kníže v tomto proroctví dojde ke "svému konci" (srov. 11:45, kde Antikrist, král Severu, "dojde ke svému konci").

Kníže skončí v "potopě". Jaké události jsou zde popsány? Nikoliv Titova invaze v roce 70 n. l., protože v době této invaze Titus ke svému konci nedospěl. Protože vykladači zde chtěli najít Tita a události z roku 70 n. l., vyhnuli se překladu "**jeho** konec". Jak říká Keil, "předpojaté názory na historický výklad proroctví jsou základem všech ostatních [překladů kromě 'jeho konce']" (s. 363). Odkaz na konec města nebo svatyně je vynucený, protože slovo "město" je v hebrejštině gramaticky ženského rodu a pro slovo "konec" by bylo třeba jiného zakončení. Odkaz pouze na svatyni je nešikovný, protože město a svatyně jsou zmíněny společně. Keil dochází k závěru: "Nezbývá tedy nic jiného než použít koncovku ['jeho'] na knížete. 'Konec' může podle toho označovat pouze zni-

¹⁷ Překlad podle hebrejštiny a podle Keila a Delitzsche, *Commentary on the Old Testament*, sv. 9, přetisk 1989.

¹⁸ Zde má angličtina zájmeno ve středním rodu, kdežto předchozí je rodu mužského.

čení knížete" (s. 363). Titus v roce 70 n. l. tedy nemůže být míněn.

"Potopa", v níž přichází ke svému konci

Co je "potopa", v níž útočník přichází ke svému konci? Určitý člen naznačuje, že je myšleno dobře známé "přelítí" zkázy. "Potopa" se jinde používá jako symbol zdrcujícího Božího soudu. Například v Izajášovi 8:8 se píše o vpádu asyrského krále do Judska: "Vtrhne do Judska, zaplaví ho a projde jím." V Nahumovi 1:8 Pán "s přetékající povodní učiní úplný konec" místu Ninive a "zažene své nepřátele do temnoty". Daniel nás informuje, že Antikristův konec přijde v "potopě" Božího soudu na konci času. V tomto proroctví je nám představen "kníže, který má přijít a který nalezne svou zkázu v potopě". Daniel 11:45 popisuje zkázu posledního krále Severu, který "dojde ke svému konci" těsně před vzkříšením z Daniela 12:2.

Verš 26 obsahuje další informaci: "A až do konce bude válka." "Konec", o němž se zde mluví, je prostě "konec probíhajícího období" (s. 364). To znamená, že válka bude pokračovat až do konce sedmdesáté "sedmičky". Potíže je třeba očekávat až do ukončení poslední "sedmičky", což je konec 70 "sedmiček" neboli 490 let.

Zpustošení je nařízeno

Náš verš končí další poznámkou o povaze soudu. "Zpustošení je božsky nařízeno" jako trest. Srovnání s dalšími třemi verši je poučné

1. V **Danielovi 11:36** je konec kariéry posledního krále Severu nevyhnutelný: "Co je nařízeno, stane se."
2. Další světlo na nařízený trest pro útočníka Izraele na konci věku přináší **Izajáš 10:23**. "Neboť úplnou zkázu, tu, která je nařízena, vykoná Pán, Bůh vojsk, uprostřed celé země". Z tohoto důvodu by se Izrael neměl bát "Asyřana, který tě bije holí" (Iz 10:24). "Za velmi krátkou chvíli se mé rozhořčení proti tobě [Izraeli] vyčerpá a můj hněv bude směřovat k jejich [Asýrie] zničení" (Iz 10:25).
3. Je zde další zmínka o nařízeném trestu Božího (a izraelského) nepřítele v posledním čase. V **Iz 28:17-18** a následujících verších se píše: "Kroupy smetou útočiště lži a vody [srov. potopa] vyvrátí skryš a vaše [izraelská] smlouva se smrtí bude zrušena." (Iz 28:17-

18). Dále ve verších 21 a 22: "[Pán] povstane..., aby vykonal svůj úkol, svůj neobvyklý úkol a aby vykonal své dílo, své mimořádné dílo... Slyšel jsem totiž od Pána, Boha vojsk, o rozhodující zkáze na celé zemi."

Slova opět připomínají Daniela 9:26. Blíží se rozhodující zničení posledního nástroje Satana ke zničení Izraele. Město a svatyně budou skutečně vyvráceny přicházejícím útočníkem. Válka bude charakteristickým rysem poslední "sedmičky". Pokoj Božího království však nastane, až se Ježíš vrátí, aby zničil Antikrista, vzkřísil mrtvé a udělil království věrným (Lk 22:28-30; Mt 19:28; 1 Kor 6:2; 2 Tim 2:12; Zj 2:26; 3:21; 5:10; 20:4-6). Těsně před touto dobou "jsou Bohem neodvolatelně určena zpusťování" (s. 365).

Shrnutí Daniela 9:26

Oznámení Daniela 9:26 můžeme shrnout následujícím překladem ve spojení s Keilovým exegetickým výkladem:

"Po dvašedesáti 'sedmičkách' bude Mesiáš odříznut, takže nebude mít království, které mu náleží, a město spolu se svatyní bude zničeno lidem knížete, který přijde, který skončí v potopě. Válka bude pokračovat až do konce [sedmdesáté 'sedmičky'], neboť zkáza je neodvolatelně nařízena" (viz str. 373).

Daniel 9:27

Přejdeme k 27. verši, který proroctví doplňuje a uvádí další podrobnosti o událostech sedmdesáté "sedmičky". Verš 27 začíná prohlášením o právě zmíněném knížeti. Ten potvrdí smlouvu s mnohými. Přesvědčivý důvod, proč je subjektem věty kníže z 26. verše, uvádí Keil: "Spojení... naznačuje, že kníže je podmětem ke slovu 'potvrdí', protože kníže, který měl přijít, je jmenován jako poslední a je také podmětem v přívlastku 'jeho konec', přičemž poslední věta 26. verše má pouze význam vysvětlující vedlejší věty" (s. 366).

Keil uvádí tři další body: 1) "Odnětí každodenní oběti se přirozeně spojuje se zkázou (v. 26) města a chrámu, kterou způsobí přicházející kníže." 2) Ten, "kdo je představen jako ten, kdo 'způsobí, že oběť a obětní dar přestanou', je zjevně totožný s tím, kdo mění (7: 25) časy a zvyklosti bohoslužby". 3) "Odkaz 'potvrdí' na bezbožného vůdce vojska je tedy v souladu s kon-

textem a paralelními pasážemi této knihy, které byly zmíněny, a také v souladu s přirozeným gramatickým uspořádáním pasáže... i když pod 'knížetem' [v. 26] nelze přirozeně rozumět Tita" (s. 366).

Kníže zavádí smlouvu s "mnohými", s velkou masou lidu, v kontrastu s hrstkou těch, kteří zůstávají věrní. Smlouva, kterou zlý kníže vnucuje většině, nám připomíná Matouše 24:12: "Láska mnohých vychladne."

Zastavení obětí

Další věta nám poskytuje informace o druhé polovině závěrečné "sedmičky". Keil tvrdí, že správný překlad zní: "způsobí, že oběti a obilné oběti (krvavé a nekrvavé oběti) přestanou pro polovinu ze sedmi". S tímto přerušením chrámové služby je spojeno, že kníže "přijde pustošící na křídlech ohavnosti". Tak jako pravý Bůh "sklonil nebesa a sestoupil s hustou tmou pod nohama, jel na cherubínovi a letěl na křídlech větru" (Ž 18:9), tak je zde viděn zlý kníže, jak "pustoší, nesen na křídlech ohavnosti". Keil cituje výklad jiného německého komentátora: "Mocný pohaný nepřítel Boha je zde pojímán jako nesený na křídlech modlářské ohavnosti, stejně jako je Bůh teokracie nesen na křídlech oblaků a na cherubech, kteří jsou jeho služebníky. (srov. Ž 18:9, 10; 104:3)"

Obraz naznačuje falešnou parousii (tj. příchod) zinscenovanou mocí satana. Pavel odráží stejnou myšlenku ve 2 Tes 2:9, kde je Antikristova parousia v souladu se satanovou energií. Závěrečná věta Danielova proroctví nám říká, že tato pustošivá vláda zlého knížete bude trvat "až do konce a na pustošitele se vylije stanovný Boží rozsudek". Sloveso "vylít" opět naznačuje "potopu" z verše 26, v níž zlý kníže dojde ke svému konci. Vzhledem k tomu, že v roce 70 n. l. na Tita žádná potopa rozsudku nedopadla, vztahuje se celá tato pasáž k budoucímu Antikristovi a jeho přechodné vládě na konci tohoto věku.

Ježíšův zájem o toto proroctví

Ježíš se nejvíce zajímal o toto Danielovo proroctví. Označil "ohavnost zpusošení" za klíčový rys doby těsně před svým příchodem. V Matoušově evangeliu 24:15 je výskyt ohavnosti zpusošení v chrámu pro věřící v Judsku pokynem k útěku do hor. (Ježíš neočekával, že budou odsunuti ze země.)

Výraz, který Ježíš použil, odpovídá Danielovým zmín-

kám o ohavnosti zpusošení v 9:27; 11:31 a 12:11. Poslední pasáž nám říká, že poslední král Severu pošle vojska proti pevnosti svatyně, zruší pravidelnou oběť a zřídí pustošivou ohavnost. Souvislost s Danielem 9:27 je jasná. Tam přichází zlý kníže a pustoší na křídlech modlářské ohavnosti. A v Danielovi 11:31 je pustošivá ohavnost umístěna v chrámu. To by mohl být sám Antikrist. Marek používá k popisu ohavnosti v Mk 13:14 přičestí mužského rodu: "stojí tam, kde on nemá", což naznačuje, že v Chrámu je člověk.

Ohavnost zpusošení vyvolá dobu utrpení, kterou Ježíš nazývá velkým soužením (Mt 24:15, 21). Ihned po tomto soužení se Ježíš zjeví ve slávě (Mt 24:29; Mk 13:24). Je důležité si uvědomit, že se nejedná o události, které již proběhly. Ježíš se zjevně nezjevil bezprostředně po soužení v roce 70 n. l.

1290 dní (3½ roku)

Daniel 12:11 doplňuje síť prorockých informací o ohavnosti. Od okamžiku, kdy bude ohavnost zpusošení postavena v chrámu, uplyne 1290 dní. To se zdá být o něco delší než 3½ roku, "čas, časy a půl času", ze sedmé kapitoly. Toto období nás dovede ke konci těchto "úžasných divů" (12:6). Všechny prorocké události budou dokončeny 1290 dní po zjevení ohavnosti a ukončení obětování. Nastane čas vzkříšení a Božího království na zemi.

Nové měsíční online biblické studium/společenství

Od soboty/neděle 4./5. března 19:30 so; 11:30 ne,
Sydney, Austrálie

www.focusonthekingdom.org/livestream

Komentáře

- "Během náboženských, politických a jiných ideologických debat jsem si všiml několika psychologických zvláštností:

1) Když je člověk zahrán do kouta, často se odvolává na většinové názory. Lidé mohou uvažovat tak, že stanovisko, které získá nejvíce hlasů, je vždy správné.

2) Odvolávání se na populární autority (v některých případech dokonce na sebe sama) často činí ti, kdo jsou zahráni do kouta, místo aby použili dobře podloženou logiku a argumentaci, Zahnaný do kouta cituje ty, kdo jsou populárně uznávány jako "authority", a

zároveň ignoruje skutečnost, že dobře prostudované autority se mezi sebou v daném tématu liší.

3) Osoba zahnaná do kouta může otevřeně prohlásit nebo jasně naznačit, že její oponent je nepoučitelný nebo "přijde na to, až se bude více učit".

4) Přetěžování informacemi nebo používání slovníku, který je protivníkovi neznámý, mu zamotá hlavu, takže i když má pravdu, bude mu chvíli trvat, než se zorientuje. Do té doby mohou ostatní ztratit o debatu zájem a druhý bude prohlášen za poraženého kvůli své zjevné zmatenosti.

5) Osoba zahnaná do kouta se může uchýlit k prudkému popření nebo potvrzení, jako by popírání nebo potvrzení s velkými emocemi činilo její popření nebo potvrzení pravdivým. Pokud vše ostatní selže, odvolává se na víru předků nebo rodiny nebo na krásně znějící emotivní písně. Když se člověk zahnaný do kouta odvolává na emoce srdce, může být intelekt zmařen a obejit. Tím odpadá jakákoli potřeba dobře podložené argumentace, která by druhé přivedla na vaši stranu." – *Arkansas*

- "Děkuji vám za všechno, co děláte. Mysleli jsme si s manželkou, že jsme sami." – *Alabama*

- "Předpověděl jsi, že přijde doba, kdy už nebudu moci s čistým svědomím navštěvovat církve, které věří, že Bůh je tři. Je pro mě zklamáním, když zjistíme, jak neochvějný jsou lidé v předávané víře v trojičního Boha. Už mě nebaví poslouchat, jak místní pastoři kážou o 'Bohu Synu' místo o 'Božím Synu'. Bible je tak srozumitelná a duchovně naplňující, když jsou její slova přijímána, místo aby byla ignorována nebo revidována, protože na její slova jsou překrývány lidské doktríny." – *Kalifornie*

- "Mám pocit, jako by mě celý život učili jen špičku ledovce." - *E-mail*

- "Jsem kněz anglikánské církve Kanady na odpočinku a v důchodu jsem měl dost času na komplexní

rozvažování. Dlouho jsem měl otázky týkající se Trojice a byl jsem ohromen, když jsem sledoval vaši přednášku na toto téma. Předtím jsem četl práce Dr. Jamese D. G. Dunna, biskupa N. T. Wrighta, biskupa Johna Shelbyho Sponga, kteří sice nevystoupili proti učení o Trojici, ale svými komentáři ve mně vyvolali otázky ohledně platnosti současného učení církve. Získal jsem výtisk knihy *The Doctrine of the Trinity: The Church's Self Inflicted Wound*, jejímž spoluautorem jste s Charles F. Huntingem a opět na mě udělala dojem vaše přímocnost, s jakou jste vyličil své námitky proti Trojici, a vědecký způsob, jakým jste svůj postoj obhajoval. Stejně jako vy jsem kolébkou Anglikán a mám obavy o budoucnost křesťanství." – *Kanada*

- "Před několika lety jsem našel knihu s názvem *The Doctrine of the Trinity: Christianity's Self-Inflicted Wound*. Navzdory tomu, že jsem byl od chvíle, kdy jsem před téměř 40 lety uvěřil Božím slovu, naprosto proti této trojiční nauce, nemohu si pomoci, ale musím přiznat, že tato kniha radikálně změnila jakýkoli jiný názor, který jsem mohl ve své hlavě chovat. Jedná se o mimořádnou, jasnou, stručnou a velmi poučnou knihu o učení, které negativně prostoupilo všechny základy dnešního pravého křesťanství. Jsem Bohu velmi vděčný za vás a za jasnost a moudrost, kterou vám Bůh dal, abyste se zabýval touto citlivou otázkou, která se týká dnešního křesťanství." – *Venezuela*

- "Ještě jednou vám děkuji za "těžkou práci", pokud jde o vaše vzdělání a psaní. Z vaší strany je to jistě celoživotní úsilí! Nedávno jsem si znovu přečetl brožuru *Co se stane, až zemřeme?* Jaký to kontrast k většině učení, které se mi dostalo, a pohřebním kázáním, která jsem slyšel! Tato a další vaše knihy a měsíční publikace mi osvětlily mou neznalost zdravé eschatologie. Uznávám, že jsem byl vychován v dispensačním teologickém modelu. (Moje první Bible byla Dakeova, jejíž tabulky jsem se snažil pochopit jako netrpělivý teenager/mladý dospělý)." – *Missouri*